

NORSK OLJEMUSEUM

ÅRBOK 2005

Tett på oljepionerene!

Det norske oljeeventyret har ennå en forholdsvis kort historie å se tilbake på. Vi snakker i dag om et tidsspenn på 40 år fra den spede begynnelse med de første leteoperasjoner i Nordsjøen i 1966. Det ble boret mange «tørre hull» de første årene før anstrengelsene endelig resulterte i funnet av Ekofisk mot slutten av 1969. Deretter fulgte stor aktivitet utover på 1970-tallet både når det gjaldt leting, nye funn, oppbygging av installasjoner og første produksjon. Det er dette første tiåret som gjerne blir referert til som den virkelige pionertiden i norsk oljevirkosomhet.

Vi som skal samle inn, ta vare på og formidle norsk oljehistorie har fortsatt rike muligheter til å gripe denne pionerepoken av oljehistorien – før tiden langsomt fører til forvitring av kildene, enten de finnes i form av dokumenter, foto, film eller personlige beretninger. Gjennom arbeidet med dokumentasjonsprosjektet «Kulturminne Ekofisk» har museet gjort viktige erfaringer med alle typer kilder knyttet til oljevirkosomheten til havs. Ekofisk-prosjektet, som ble utført i perioden 2002-2005, la vekt på systematisk utnyttelse av hele spekteret av kildemateriale. Her kunne vi øse fra et stort tilfang av kilder som etter utvelgelse og redigering ble til et digitalt samfunnsminne om den første delen av Ekofisk-eventyret – gjort tilgjengelig på nettstedet www.kulturminne-ekofisk.no

I dette bildet er det en type kilde som står i en særstilling med tanke på å fange helhetsperspektivet i en industrihistorie: Den personlige fortellingen fra dem som selv opplevde å stå midt i begivenhetene. Denne kilden har gjennom et stort antall intervjuer stått sentralt i arbeidet med Ekofisk-prosjektet. Pionertiden er fortsatt ikke lenger unna enn at det finnes mange «levende kilder» som opplevde starten på oljeeventyret fra slutten av 1960-tallet og tidlig på 1970-tallet. Mange av de som var

Finn E. Krogh (f. 1959) er direktør ved Norsk Oljemuseum. Han er utdannet cand. polit. ved Institutt for Administrasjon og Organisasjonsvitenskap ved Universitet i Bergen. Gjennom hovedfagsstudiet var han knyttet til forskningsprosjektet; *Politisk styring av petroleumsvirksomheten*, med reorganiseringen av Statoil som tema for hovedfagsavhandlingen (1987). Krogh har tidligere arbeidet som konsulent i Norwegian Petroleum Consultants i Bergen og vært prosjektleder/direktør for Norsk Villakssenter i Lærdal.

unge oljepionerer på denne tiden er fortsatt yrkesaktive, enten i oljerelaterte seniorstillinger eller i annen virksomhet. Og en stor gruppe er blitt pensjonister med rik anledning til å fortelle om denne spesielle perioden i deres eget og i norsk arbeidsliv. Vi har derfor ennå gode muligheter til å komme tett på oljepionerene!

Da Norsk Oljemuseum fikk i oppdrag å gjennomføre dokumentasjonsprosjektet «Kulturminne Ekofisk» var det et felles ønske med oppdragsgiver ConocoPhillips å være bevisst på å utnytte den muligheten som fortsatt finnes til å intervju de menneskene som var en del av pionerepoken – både til lands og til havs. Men vi hadde også et ønske om å nærme oss disse kildene med et litt utradisjonelt og annerledes perspektiv – for å avdekke de uformelle og tause sidene ved det arbeidslivet som utfoldet seg i havet gjennom disse første årene. Dette ble derfor definert som et separat prosjekt under Ekofisk-paraplyen. Oppgaven ble gitt til Hanne Müller fra Institutt for sosialantropologi ved Universitetet i Bergen som utførte studien som en del av Ekofisk-prosjektet i løpet av 2003 og 2004.

Redaksjonskomiteen for årboken 2005 har valgt å stille hele årets publikasjon til disposisjon for publiseringen av denne studien, som Hanne Müller har valgt å kalle et sosialantropologisk essay med tittelen: «Klondikets energi – oljearbeid i sivilisasjonsprosjektet Ekofisk». Hovedkilden i arbeidet har vært intervjuer med oljepionerer involvert i de tidligste Ekofisk-operasjonene – 35 nordmenn og 16 amerikanere. Målet med arbeidet har vært å bruke sosialantropologisk metode til å gi innsikt i de samarbeidsrelasjonene som utviklet seg mellom amerikanere og nordmenn i oljevirkosahetens pionertid. Amerikanerne brakte med seg en oljearbeiderkultur tuftet på tøft fysisk arbeid, som var en nødvendig forutsetning for å gjennomføre mange av de operasjonene som krevdes på datidens primitive farkoster i Nordsjøen. De representerte også en enestående innstilling til å utføre det krevende arbeidet – og en kroppslig kunnskap om å overvinne fysiske utfordringer og tåle de belastningene som jobben i havet førte med seg. I møtet mellom amerikanere og nordmenn skjedde det både en tilpasning og en utvelgelsesprosess – og det utviklet seg nære personlige relasjoner som fikk betydning for mange av pionerens videre karrierer innenfor oljearbeidet.

Vi synes det er hyggelig å kunne benytte denne anledningen til å publisere Hanne Müllers essay om arbeid og menneskelige relasjoner ved oljeeventyrets begynnelse.

Stavanger, 18. april 2006

Finn E. Krogh
Direktør